

«Університет економіки та права «КРОК»

Є.В. Алімпієв, Н.О. Ткаченко

**Методичні рекомендації
до виконання курсових робіт
з фундаментальних економічних
дисциплін**

Київ – 2016

ЗМІСТ

1. Мета та завдання курсової роботи	3
2. Зміст та структура курсової роботи	5
3. Правила оформлення курсової роботи	8
4. Порядок виконання, захисту роботи та критерії оцінювання	12
5. Рекомендації щодо підбору необхідної літератури	15
6. Джерела статистичних даних та корисні посилання	16
Поради для студентів, які пишуть курсову роботу на кафедрі економічної теорії ВНЗ "КРОК"	18

Методичні рекомендації містять вимоги до структури і змісту, правила оформлення, порядок виконання та захисту, критерії оцінювання курсової роботи з фундаментальних економічних дисциплін. У них також є перелік джерел статистичної інформації та корисні Інтернет-ресурси, якими доцільно користуватись при написанні роботи.

Методичні рекомендації розраховані на студентів вищих навчальних закладів, що пишуть курсову роботу з економіко-теоретичних дисциплін.

Алімпієв Є.В. Методичні рекомендації до виконання курсових робіт з фундаментальних економічних дисциплін [Електронний ресурс] / Є.В. Алімпієв , Н.О. Ткаченко. — К. : Університет економіки та права „КРОК”, 2016. — 19 с. — Режим доступу : <http://alimpiiev.weebly.com/>

© Є.В. Алімпієв, Н.О. Ткаченко, 2006-2016

© Університет економіки та права „КРОК”, 2006

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота є однією з основних форм самостійної науково-дослідницької роботи студентів економічних спеціальностей.

Курсова робота з фундаментальних економічних дисциплін є завершальним узагальнюючим елементом циклу економічних дисциплін до якого відносяться «Політична економія», «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Історія економіки та економічної думки», «Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка» та «Національна економіка». Тому призначення курсової роботи — систематизувати, закріпити і розширити теоретичні та практичні знання зі спеціальності, навчити студентів застосовувати теоретичні знання при вирішенні конкретних загальнонаукових, економічних виробничих та інших завдань. Розвинути навички самостійної роботи, ознайомитись з методологією наукових досліджень, опанувати методики дослідження економічних проблем пов'язаних з темою роботи. Результати курсового дослідження, як правило, стають підґрунтям майбутньої дипломної роботи.

Разом з тим, курсова робота з фундаментальних економічних дисциплін є першою з серії науково-практичних робіт, які студенти мають виконати протягом всього навчання в університеті. Тому, виконання курсової роботи є важливим початковим етапом формування у студента навичок і стилю самостійної творчої праці, наукового пошуку, самоорганізації і відповідальності.

Успішне виконання та захист студентом курсової роботи з фундаментальних економічних дисциплін передбачає вирішення комплексу завдань та опанування таких навичок:

- закріплення теоретичних знань фундаментальних економічних законів та тенденцій розвитку;
- розуміння особливостей теоретичних поглядів сучасних шкіл, напрямків економічної думки;
- поглиблене вивчення матеріалу за темою дослідження;
- здатність реферувати підручники, монографії, статті та логічно і стисло викладати матеріал;
- вміння користуватись статистичними збірками, оглядами статистичної інформації тощо;
- набуття навичок практичного застосування теорії, економічних моделей, формул;
- опанування технічних, стилістичних прийомів написання і оформлення наукової роботи;
- володіння комп'ютерною технікою на рівні досвідченого користувача;
- поглиблене знання текстового процесору Word, електронних таблиць Excel;
- володіння навичками пошуку інформації в глобальній мережі Інтернет;
- розвиток комунікативних навичок, опанування практики публічного захисту, презентації власної роботи.

Курсова робота – це робота, яка за змістом і обсягом є більшою і складнішою за реферат. Працюючи над курсовою роботою, студент повинен спиратись на досвід набутий у процесі роботи над рефератами, але піти далі реферування літературних джерел і спробувати свої сили, як науковець і дослідник. Тому, найважливіше завдання курсової роботи — органічне співвідношення її двох частин: теоретичної та практичної. Обґрунтування проблеми дослідження на основі критичного огляду літератури, визначення провідних ідей роботи має обов'язково знайти своє відображення у практичній частині. Теоретична та практична частини курсової роботи мають складатись у єдину науково-пізнавальну структуру і представляти цілісну завершену працю.

Виконання курсової роботи передбачає таку послідовність дій:

- вибір теми та обґрунтування її актуальності;
- аналіз літератури з теми дослідження;
- вибір дослідницької, загальнонаукової, методологічної позиції, визначення підходів до розв'язання визначеної проблеми, мети, завдань і методики дослідження;
- збір фактологічного матеріалу, кількісних даних, прикладів тощо;
- обробка зібраного матеріалу, проведення розрахунків, застосування моделей, якісний і кількісний аналіз отриманих результатів;
- виконання індивідуального завдання;
- розробка і обґрунтування шляхів та заходів щодо вирішення досліджуваних проблем, покращення цільових показників, удосконалення існуючої ситуації тощо;
- формулювання висновків проведеного дослідження;
- оформлення курсової роботи відповідно до вимог та її захист.

Особливістю курсової роботи є виконання „індивідуального завдання”, яке призвано допомогти студентам на початку їх науково-дослідницької діяльності.

У першому самостійному дослідженні студентам складно сформулювати програму дослідження, план та алгоритм розрахунків, застосувати необхідні моделі та показники. Тому, для конкретизації аналітичних задач студент, разом із планом, отримує у керівника індивідуальне завдання. В залежності від теми дослідження, індивідуальне завдання може полягати у практичних розрахунках, структурному та динамічному аналізі окремих показників, застосуванні моделей з використанням даних статистики. Також, індивідуальне завдання може полягати у порівняльному аналізі теоретичних концепцій, шкіл, моделей, вивченні законодавчих документів, аналізі господарської діяльності окремих підприємств, фінансової звітності тощо. Результати індивідуального завдання є важливою складовою загальних висновків курсової роботи.

2. ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота складається з таких структурних частин: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел, додатки (за необхідності).

Титульна сторінка є першою сторінкою в роботі. Актуальні вимоги до оформлення титульної сторінки можна знайти в деканатах або у методиста кафедри економічної теорії. Титульна сторінка не нумерується, хоча передбачається, що вона має номер „1”.

Зміст розміщується на другій сторінці роботи. Зміст містить перелік структурних частин роботи із зазначенням сторінок. Обов'язковими у оформленні змісту є:

- виділення напівжирним шрифтом основних розділів курсової роботи;
- крапковий перехід від текстової частини до відповідних сторінок із зазначенням тільки початкових сторінок розділів;
- нумерація сторінки у правому верхньому куті (сторінка змісту має номер „2”).

Приклад оформлення змісту роботи на тему «Інфляція як макроекономічне явище» представлено на рис. 1.1.

2	ЗМІСТ
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Зміст інфляції та її теоретичні пояснення	4
1.1. Основні причини інфляції та пояснюючі моделі	4
1.2. Відмінності монетаристського та кейнсіанського поглядів на інфляцію.....	9
РОЗДІЛ 2. Оцінка інфляції.....	14
2.1. Індексний метод в оцінці інфляції	14
2.2. Оцінка рівня та темпу інфляції за показниками дефлятора та ІСЦ.....	19
ВИСНОВКИ	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	25
ДОДАТКИ.....	26

Рис. 1.1. Приклад оформлення змісту курсової роботи

Зміст курсової роботи, фактично, утворюється з плану курсової у процесі її написання. План курсової роботи формується керівником і може бути змінений/ відкоригований за погодженням з керівником.

Вступ (1,5–2 стор.) містить загальну характеристику роботи, розкриває її актуальність та важливість, місце серед інших досліджень. У вступі обов'язково мають бути такі елементи: актуальність, мета, завдання роботи, об'єкт і предмет дослідження.

Актуальність роботи – пояснення, чому дана тема дослідження є важливою і актуальною з теоретичного наукового погляду та з погляду господарської практики, особливо враховуючи реалії України (1–2 абзаци).

Наприклад:

«Актуальність роботи на тему інфляції пов'язана із необхідністю теоретичного вивчення чинників інфляції у трансформаційних економіках до яких відноситься і економіка України. Безпосередньо для України актуальними є питання розвитку в умовах помірної інфляції та стимулювання економічного зростання».

Мета дослідження – головна кінцева ціль даної роботи (одне розгорнуте речення).

Наприклад:

«Метою курсової роботи є дослідження особливостей інфляційних тенденцій в економіці України і формування пропозицій щодо їх регулювання».

Завдання роботи – конкретні теоретичні та практичні задачі які автор збирається розв'язати у процесі досягнення мети дослідження (4–5 завдань).

Наприклад:

«Завдання роботи:

- простежити еволюцію теоретичних поглядів на проблему інфляції;
- порівняти теоретичні підходи та моделі за якими пояснюють явище інфляції представники кейнсіанської школи та монетаризму;
- вивчити існуючі методи оцінки та моніторингу інфляції, визначити їх спільні риси та відмінності;
- дослідити динаміку інфляції в Україні за різними показниками і сформулювати пропозиції щодо заходів антиінфляційного регулювання».

Об'єкт і предмет дослідження – характеризують спрямованість роботи, окреслюють обрану для вивчення наукову проблему. Об'єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне і часткове: предмет „міститься” в межах об'єкту, окреслює певні аспекти, риси останнього. Так, об'єктом може виступати сфера економічного дослідження – фінанси, грошові відносини, діяльність фірми, поведінка споживача, еволюція поглядів представників певної теоретичної школи тощо. Предметом дослідження є конкретна проблема, яка аналізується в межах об'єкту.

Наприклад:

«Об'єктом дослідження є економічні відносини суб'єктів регулювання фінансово-грошової сфери».

«Предметом дослідження є вирішення проблеми запобігання небезпечному прискоренню темпів інфляції, що пов'язана із стимулюючою політикою держави».

Основна частина курсової роботи послідовно розкриває зміст роботи згідно мети дослідження та поставлених завдань. У прикінцевих реченнях кожного підрозділу роботи формулюються поточні (проміжні) висновки та узагальнення.

Основна частина роботи складається з двох–трьох розділів.

В *першому розділі* вирішуються переважно теоретичні завдання роботи: розкривається теорія питання, порівнюються погляди на досліджувану проблему представників різних наукових шкіл, розглядаються моделі, які використовуються у даній тематиці.

У *другому (іноді, третьому) розділі* вирішуються аналітичні та практичні завдання: застосовується розглянута теорія із використанням статистичних даних, фактологічного матеріалу, реальних та гіпотетичних прикладів тощо, виконується індивідуальне завдання.

Індивідуальне завдання є конкретизованим обов'язковим завданням практичної частини роботи (відповідних параграфів останнього розділу). „Індивідуальне завдання” формулюється керівником курсової роботи разом із планом і призначене допомогти студенту застосувати теоретичні знання на практиці. Індивідуальне завдання є обов'язковим до виконання і є одним з важливіших критеріїв оцінювання курсової роботи. Результати індивідуального завдання обов'язково відображаються у висновках.

Висновки (1,5–2 стор.) є підсумком роботи. До них відносять найважливіші результати роботи отримані автором особисто у відповідності до поставлених завдань та мети дослідження: виявлені тенденції, закономірності, які визначають зміст досліджуваного процесу або явища, особливості пояснення досліджуваних питань окремими дослідниками або школами, особливості економічних явищ, подій, в економіках різних країн та в економіці України. Якщо в роботі досліджувалась динаміка явища, то робляться висновки про її характер: коли і якими були зміни та що їх спричинило.

У висновках необхідно наголосити на теоретичній та практичній корисності здобутих результатів, окреслити можливості їх використання та подальшого удосконалення.

Висновки є виключно авторським текстовим матеріалом — не допускається подання запозиченої інформації, посилань, відомих визначень, цитат, формул, графіків, схем та таблиць.

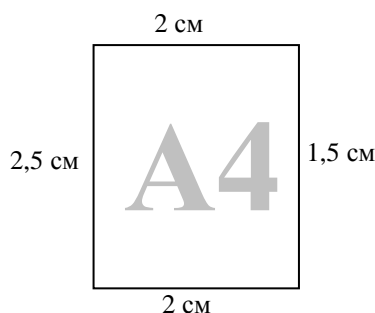
Список використаних джерел має складатись не менше ніж з 15 джерел представлених одним з таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті (спосіб рекомендований для більш складних і об'ємних робіт);
- в алфавітному порядку за прізвищем першого автора або за заголовком роботи.

Додатки формуються лише у разі необхідності. З основної частини до додатків виносять: графічні об'єкти, які займають повну сторінку А4 і більше, об'ємні математичні викладки, додаткові пояснення, допоміжні ілюстрації.

3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Поля зліва, справа, згори та знизу становлять 2,5, 1,5, 2, 2 см:

Кожний розділ роботи починають з нової сторінки. Слід пам'ятати, що розділ є лише структурним елементом, який поєднує в собі підрозділи і не містить власного тексту. Після назви розділу, через інтервал, починається назва підрозділу.

Розділ, як правило, складається з 2–3 параграфів в яких вирішуються поставлені завдання та висвітлюються змістовні частини досліджуваних питань. В кінці кожного розділу подаються узагальнені результати отримані у цій частині роботи у вигляді стислих висновків (1-2 абзаци).

Кількість сторінок відведених на розділи та параграфи має бути рівномірною. Наприклад, для роботи обсягом 25 сторінок розподіл буде таким:

Структурні елементи роботи	Кількість сторінок
Титульна сторінка	1
Зміст	1
Вступ	1,5
Розділ 1.	–
1.1.	5
1.2.	5
Розділ 2.	–
2.1.	5
2.2.	4
Висновки	1,5
Список використаних джерел	1
Всього:	25

Загальний обсяг курсової роботи 25–30 сторінок тексту комп'ютерного набору 14-м шрифтом Times New Roman із полуторним міжрядковим інтервалом. Щільність шрифту всюди однакова: масштаб – 100%, інтервал «Обычный». Абзацні відступи – 1,25 см. Текст вирівнюється «По ширине».

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами, виділяють напівжирним шрифтом, вирівнюють «По центру». Кожну структурну частину починають з нової сторінки і відокремлюють від тексту подвійним інтервалом.

Заголовки параграфів друкують маленькими літерами (крім першої великої літери), виділяють напівжирним шрифтом, вирівнюють «По центру». Крапку в кінці структурних частин та заголовків параграфів не ставлять.

Нумерація сторінок, розділів, параграфів, рисунків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою роботи вважається титульний аркуш. Його враховують, але номер не ставлять. На наступних сторінках номер ставиться у верхньому правому куті без крапки в кінці.

Серед структурних частин нумеруються лише розділи роботи (наприклад, РОЗДІЛ 1.). Параграфи нумерують у межах кожного розділу, наприклад: другий параграф розділу 1 нумерується «1.2.».

Всі **графічні об'єкти** (рисунки, таблиці, формули) нумеруються послідовно в межах розділу (за винятком тих об'єктів, які винесено у додатки). Наприклад: «Рис. 1.2.» (другий рисунок першого розділу).

Номер і назву **рисунку** (до рисунків відносяться схеми, графіки, ілюстрації, фотографії тощо) розміщують симетрично під рисунком і вирівнюють «По центру». Крапку в кінці не ставлять.

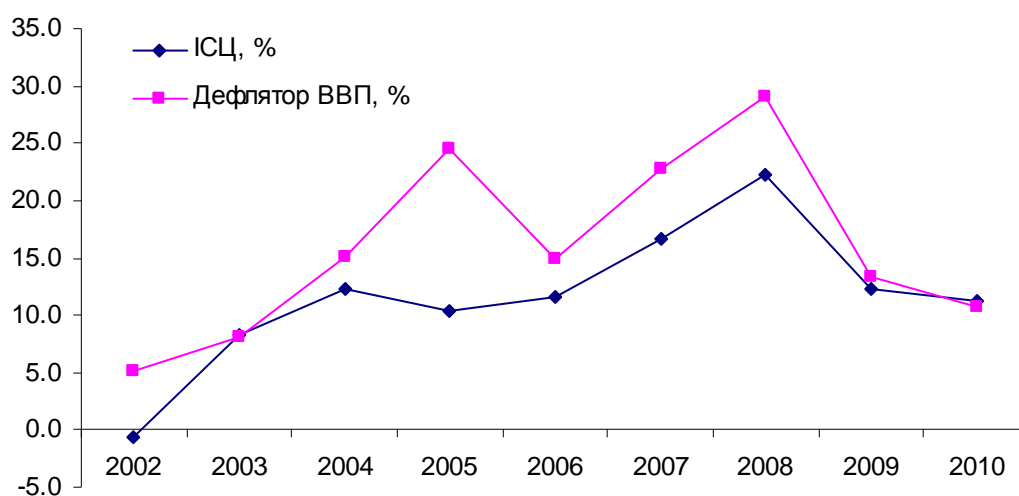

Рис. 1.2. Динаміка інфляції в Україні в період 2002–2010 рр.
(розраховано за даними Держкомстату України)

Номер і назву **таблиці** розміщують над таблицею.

Слова „Таблиця Х.Х.», виділяють курсивом, форматують по правому краю таблиці, крапку в кінці не ставлять.

Назву таблиці пишуть з нового рядку, виділяють напівжирним шрифтом, форматують по ширині таблиці. Крапку в кінці не ставлять.

Приклад:

Таблиця 1.2

Показники інфляції в Україні за індексом споживчих цін та дефлятором ВВП у 2002–2010 рр.

Показники	Роки								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ІСЦ, %	5.1	8.0	15.2	24.6	14.9	22.8	29.1	13.4	10.6
Дефлятор ВВП, %	-0.6	8.2	12.3	10.3	11.6	16.6	22.3	12.3	11.3

Розміщення **формул** підпорядковується таким правилам. Невеликі формули, які не є ключовими, вписують всередині рядків тексту: $a + b = c$. На окремих рядках розміщують довгі та громіздкі формули із поясненням значень всіх символів:

$$\pi = \frac{I_t - I_{t-1}}{I_{t-1}} \times 100\%, \quad (1.2)$$

де π – темп інфляції до попереднього року, %;

I_t – індекс інфляції поточного року;

I_{t-1} – індекс інфляції попереднього року.

Нумеруються лише ті формули на які є посилання в подальшому тексті. Номер розміщується у круглих дужках у одному рядку із формулою біля правого поля сторінки.

Букви латинської та грецької абеток які використовуються у тексті, формулах, назвах необхідно подавати курсивом: «темп інфляції π », «модель $IS - LM$ ». Цифри арабські та римські курсивом не виділяють.

Рисунки, таблиці та формули мають бути логічно пов'язані із текстом і покращувати сприйняття матеріалу. Всі графічні об'єкти необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше або на наступній сторінці із обов'язковим посиланням на них.

Наприклад:

«Як свідчить графік на рис. 1.2. ...» або «... як це показано у табл. 1.2.».

Оформлення посилань на використані джерела. При виконанні курсової роботи студент повинен посилатись на джерела, матеріали яких безпосередньо використовуються у роботі. Посилання розміщується у квадратних дужках в кінці останнього речення запозиченого фрагменту.

Наприклад:

«... скрізь і завжди інфляція є явищем монетарним [4, с. 15–17].»

Це означає, що даний фрагмент тексту запозичений зі сторінок 15–17 джерела номер 4 у списку використаних джерел в кінці роботи.

Оформлення списку використаних джерел виконується у відповідності до державного стандарту України ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

Приклад оформлення літератури:

1. Аржевітін С. М. Канали монетарної трансмісії / С.М. Аржевітін // Фінанси, облік і аудит: збірник наукових праць. ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». — К., 2009. — Випуск 13. — С. 7—13.
2. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / М. Блауг; Пер. с англ., 4 е изд. — М. : Дело Лтд, 1994. — 720 с.
3. Радіонова І. Ф. “Не-кейнсіанський” підхід до економічної стабілізації з використанням фінансових інструментів / І. Ф. Радіонова, Є. В. Алімпієв // Фінанси України. — К., 2009. — № 4(161). — С. 42—52.
4. Радіонова І. Ф. Макроекономіка; теорія та політика: Підручник. / І. Ф. Радіонова. — К. : Таксон, 2004. — 348 с.
5. Стратегічний план діяльності Міністерства фінансів України на 2014 бюджетний рік та два бюджетних періоди, що настають за плановим (2015–2016 роки) 2014 р. : Наказ Міністерства фінансів України 31 січня 2014 року № 35 [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=392926&cat_id=392729.
6. Українські опитування та дослідження ринку / GfK Ukraine [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.gfk.ua/index.ua.html>.
7. Anastasios G. Karantounias Managing pessimistic expectations and fiscal policy. Theoretical Economics, 2013. — № 8. — P. 193—231.
8. Barba A. Rising household debt: Its causes and macroeconomic implications — a long period analysis / A. Barba, M. Pivetti // Cambridge Journal of Economics. — 2009. — P. 113—137.

Повний перелік прикладів щодо оформлення літератури за чинними вимогами можна отримати з Наказу ВАК України № 63 від 26.01.2008 р. у частині ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ... „

Список використаних джерел українською та російською мовами сортирується у порядку посилань на джерела або у алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Іншомовні (англомовні) джерела подаються після основного списку.

Оформлення додатків здійснюється як продовження курсової роботи із розміщенням їх у порядку появи посилань у тексті. Сторінки додатків

нумеруються на загальних засадах, але не рахуються при визначенні обсягу роботи. У додатки виносяться громіздкі таблиці та рисунки, що займають більше ніж одну сторінку.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок надрукований малими літерами з першої великої симетрично до тексту. Праворуч над заголовком друкується слово «Додаток _» і велика літера, що позначає додаток. Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

4. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ, ЗАХИСТУ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок затвердження тем та керівників курсових робіт

Робота над курсовою роботою починається із вибору студентом теми курсової та призначення керівника.

Переліки тем курсових робіт передаються кафедрою економічної теорії до деканатів з додатковою колонкою «Прізвище студента», куди кожен із студентів обравши вподобану тему, вписує своє прізвище та ініціали (в одній клітинці має бути тільки одне прізвище, два студенти не можуть обирати одну тему).

Наприклад:

	Тема курсової роботи	ПІП студента
1.	Моделі трансформування постсоціалістичних економік	Шевченко І.В.
2.	Інституціональні зміни в перехідних економіках	Борисенко Т.І.

Студентам, що з певних причин не вибрали теми, кафедра призначає тему самостійно. Зміна теми чи керівника можлива тільки при наявності вмотивованої заяви, з візами декана та завідувача кафедри, не менш ніж за місяць до дати планового захисту роботи.

Курсова робота має бути написана українською мовою (виключення мають тільки іноземні студенти, та студенти, які не були атестовані з української мови в школі/ліцеї, або на підставі вмотивованої заяви, з візами декана та завідувача кафедри) та набрана на комп'ютері.

Переліки тем з прізвищами студентів на паперовому та електронному носіях передаються відповідним деканатом на кафедру. На підставі обраних студентами тем на засіданні кафедри затверджується розподіл тем та призначаються керівники курсових робіт.

Наприклад:

№	ПІП студента	Тема курсової роботи	Керівник
1.	Борисенко Тетяна Іванівна	Інституціональні зміни в перехідних економіках	к.е.н. Ткаченко Наталія Олександрівна
2.	Шевченко Ігор Володимирович	Моделі трансформування постсоціалістичних економік	д. е. н., проф. Алімпієв Євгеній Володимирович

Порядок виконання роботи та подання на рецензію

Після затвердження теми керівник курсової роботи формує для студента індивідуальний план роботи та розрахункове завдання, яке є невід'ємною частиною плану. План курсової, розрахункове завдання, рекомендації до змісту та оформлення роботи (методичні рекомендації) студенти отримують від методиста свого деканату/підрозділу особисто або на електронну пошту.

Після отримання всієї необхідної інформації студент впродовж тижня може обговорити із керівником курсової роботи можливі зміни в плані роботи (за бажанням).

Спілкування з керівником може відбуватись особисто або електронною поштою.

Електронні контакти працівників кафедри економічної теорії:

ПІП, вчений ступінь, вчене звання керівника курсової роботи	Пошта, соціальні мережі, веб-сторінки
Радіонова Ірина Федорівна, д.е.н., проф.	if.radionova@gmail.com http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/radionova-irina-fedorivna
Алімпієв Євгеній Володимирович, д.е.н., доц.	ev.alimpiiev@gmail.com http://alimpiiev.weebly.com/
Гарін Борис Борисович, к.е.н, доц.	bb.garin4@gmail.com http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/garin-boris-borisovich
Гофман Мирослава Олександрівна, к.е.н, доц.	myroslava-hofmann@rambler.ru http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/gofman-miroslava-oleksandrivna
Захарова Ксенія Федорівна, ст. викл.	kf.zaharova@gmail.com https://www.facebook.com/profile.php?id=100008193347566&sk=about http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/zakharova-kseniya-fedorivna
Кириленко Володимир Іванович, д.е.н., проф.	vi.kirylenko@gmail.com http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/kirilenko-volodimir-ivanovich
Колядич Олександр Іванович, к.е.н, доц.	oi.kolyadich@gmail.com http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/kolyadich-oleksandr-ivanovich
Комяков Олександр Михайлович, к.е.н, доц.	om.komyakov@gmail.com http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/komyakov-oleksandr-mikhajlovich
Січевлюк Людмила Валентинівна, к.е.н, доц.	lv.sichevlyuk@gmail.com http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/sichevlyuk-lyudmila-valentinivna
Тищенко Олександр Петрович, д.е.н., доц.	http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/tishchenko-oleksandr-petrovich
Ткаченко Наталія Олександрівна, к.е.н.	no.tkachenko5@gmail.com http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/spivrobitniki/tkachenko-nataliya-oleksandrivna

Не пізніше ніж за два тижні до дати захисту студент подає керівникові готову курсову роботу на рецензування. Подати роботу можна в роздрукованому вигляді на кафедру економічної теорії (к. 242) або на електронну пошту керівника. На рецензування приймаються повністю оформлені роботи – із титульною сторінкою, вступом, висновками, розрахунковим завданням, переліком використаних джерел. В друкованому вигляді роботи приймаються методистом кафедри економічної теорії підшитими в папку-швидкозшивач із прозорою верхньою обкладинкою.

Разом з роботою студент подає попередньо отриманий індивідуальний план із розрахунковим завданням. Подання цього документу є обов'язковою умовою, оскільки робота буде оцінюватись керівником на предмет додержання плану та виконання розрахункового завдання.

Рецензування курсової роботи

За тиждень до дати захисту (за умови вчасного подання студентом роботи) керівник надає рецензію на курсову роботу (електронний варіант рецензії надсилається методисту відповідного деканату/підрозділу).

Оцінювання роботи проводиться за 10-ма параметрами у межах чотирьохбальної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Параметри оцінювання курсової роботи:

1. Логічність структури та плану роботи.
2. Відповідність змісту роботи плану, що був затверджений керівником.
3. Повнота розкриття теми (окремо за розділами).
4. Висновки та рекомендації зроблені студентом.
5. Самостійність та оригінальність роботи.
6. Достатність фактичного матеріалу (статистика, ілюстрації тощо).
7. Підбір використаних джерел інформації.
8. Глибина опрацювання джерел.
9. Оформлення роботи.
10. Своєчасність виконання роботи.

Важливим параметром оцінювання є „Самостійність та оригінальність роботи” або оцінка роботи на наявність плагіату. Курсова робота у якій виявлено плагіат не допускається до захисту і має бути переписана заново.

Крім оцінки детермінованих параметрів роботи, керівник в рецензії висловлює додаткові зауваження до змісту та оформлення роботи додержуючись методичних рекомендацій. В залежності від зауважень керівника, студент може внести зміни в роботу і подати оновлений варіант роботи на захист.

Процедура захисту курсової роботи

Виконана студентом курсова робота подається на захист оформленою відповідно методичних рекомендацій, за підписом студента на титульній сторінці, підшитою у папку-швидкозшивач з прозорою верхньою обкладинкою.

Разом з роботою студент подає попередньо отримані документи: індивідуальний план із розрахунковим завданням та рецензію.

Захист курсової роботи відбувається публічно у формі доповіді та/або співбесіди.

На початку доповіді студент стисло повідомляє тему, мету та завдання курсової роботи. Далі, студент повідомляє про основні результати та висновки, що були отримані під час дослідження. У доповіді варто дотримуватись такого стилю:

- винести на захист лише найважливіші результати роботи;
- зосередитись на результатах, що були отримані у практичній частині роботи (розрахунковому завданні) і містять кількісну прикладну складову;
- висловити власну точку зору на досліджувану проблему.

Після виступу студентові обов'язково задаються запитання. Питання можуть стосуватися як безпосередньо курсової роботи, так і загальноекономічних проблем, які мають відношення до теми дослідження.

На основі попередніх оцінок у рецензії та результатів захисту, формується остаточна оцінка курсової роботи. Вона виставляється у відомості, заліковці та на титульній сторінці курсової роботи.

Захищені роботи здаються на кафедру, де вони мають зберігатися відповідно діючих вимог.

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДБОРУ НЕОБХІДНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Важливою умовою успішного виконання курсової роботи є підбір вихідних джерел інформації за темою дослідження – підручників, наукових статей, монографій тощо, як джерел теоретичної, фактологічної та статистичної інформації.

Підбір літературних джерел є індивідуальним, оскільки залежить від рівня підготовки та вподобань студента і є елементом самостійної творчої роботи.

Загальні рекомендації щодо підбору літератури є такими.

Етап 1. Обравши тему дослідження, необхідно визначити до якого розділу фундаментальних економічних дисциплін вона належить: економічна теорія, мікроекономіка, макроекономіка, міжнародна економіка, державне регулювання економіки, розміщення продуктивних сил.

Етап 2. За допомогою базової літератури (підручників) необхідно більш детально ознайомитись із темою дослідження, а саме: які наукові школи та окремі вчені є провідними у дослідженні даної проблеми, які теоретичні концепції використовуються, які економічні моделі, математичні конструкції, статистичні дані використовуються у вашій темі.

Етап 3. З'ясувавши деталі та особливості теми дослідження можна переходити до пошуку актуальної теоретичної та прикладної інформації, якою можуть бути: останні наукові розробки у даній сфері, прикладні результати

досліджень, економічні факти та приклади, які ілюструють/підтверджують теоретичні викладки, статистичні дані та приклади їх обробки і інтерпретації.

Для пошуку базової літератури (етап 2) доцільно скористатись бібліотечним фондом Університету та послугами, які пропонує студентам бібліотека „КРОК”¹:

- допомога в укладанні списків рекомендованої літератури до курсів;
- підбір літератури до курсу (теми тощо);
- надання допомоги в укладанні списків літератури до наукових робіт.

Для пошуку інформації прикладного характеру, актуальних фактів, статистики (етап 3) доцільно звернутись до вітчизняних та закордонних (наукових) періодичних видань, Інтернет-джерел та джерел статистичних даних.

6. ДЖЕРЕЛА СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ ТА КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Національна статистика

1. Статистичний щорічник України за <...> рік / Держкомстат України; за ред. О.Г. Осауленка. — К. : Техніка, <рік>.
2. Бюлетень Національного банку України: щомісячне статистичне видання / Національний банк України. — К. : Інженерно—технічний центр НБУ, 2005—2016. — №1—12.
3. Національний банк України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/>
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Міністерство фінансів України. Соціально-економічна статистика України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/>
6. Соціально-економічна статистика регіонів України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.ua.all.biz/regions/>

Міжнародна статистика

7. Світовий банк (WB) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.worldbank.org/>
8. Міжнародний валютний фонд (IMF) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.imf.org/>
9. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.oecd.org/>
10. Бюро економічного аналізу США (BEA) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.bea.gov/>

---

¹ Навчально-наукова бібліотека УЕП „КРОК” [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.krok.edu.ua/ua/pro-krok/pidrozdili/strukturni/navchalno-naukova-biblioteka>

11. Агенція США з міжнародного розвитку (AMP) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.usaid.gov/>
12. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.ebrd.com/>
13. Економічна статистика країн світу [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://knoema.com/>

Корисні Інтернет-ресурси

14. Верховна Рада України: офіційний веб-портал [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/>
15. Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/>
16. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>
17. Міністерство соціальної політики України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.mlsp.gov.ua/>
18. Розкриття інформації емітентів цінних паперів [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.smida.gov.ua/>
19. Національний інститут стратегічних досліджень. Наукові публікації, інформаційний сервер [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/>
20. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.ier.com.ua/>
21. Український центр економічних і політичних досліджень ім. А.В. Разумкова. Аналітичні матеріали, публікації [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.razumkov.org.ua/>
22. Український банківський портал. Фінансова аналітика [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://banker.ua/>
23. Фінансовий портал. Банківські новини. Статистика банківського сектору України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://minfin.com.ua/>
24. Федеральний резервний банк Річмонду. Наукові статті, огляди, макроекономічна та банківська статистика, навчальні матеріали [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.richmondfed.org/>
25. Національне бюро економічних досліджень США (NBER). База сучасних наукових статей [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.nber.org/>
26. Нью-Йорк Таймс. Найвпливовіша газета світу [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.nytimes.com/>
27. «Дзеркало тижня». Новини України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zn.ua/>
28. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>

- 29.Бібліотека КНЕУ ім. Вадима Гетьмана [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://lib.kneu.edu.ua/>
- 30.Бібліотека Університету „КРОК” [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://library.krok.edu.ua/ua/>

ПОРАДИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ ПИШУТЬ КУРСОВУ РОБОТУ НА КАФЕДРІ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ВНЗ "КРОК"

ЩО РОБИТИ З НАПИСАНОЮ КУРСОВОЮ РОБОТОЮ?

1. Перевірити – чи все Ви зробили правильно, перш ніж подавати роботу керівникові:

а) підшити курсову в папку-швидкозшивач. Найкраще із прозорою обкладинкою;

б) правильно оформити титульну сторінку – повністю вказати свої реквізити (групу, Прізвище Ім'я По-батькові), реквізити керівника, власноручно розписатися на титульній сторінці (підпис студента);

в) подати разом з курсовою роботою індивідуальний план, який Ви попередньо отримували. Це є важливим, оскільки без цього папірця викладач не знає, яким був вихідний план, розрахункове завдання й, відповідно, не може оцінити успішність його виконання.

2. Віднести роботу на кафедру економічної теорії (кімната 242) і залишити її на перевірку. Роботу можна залишити методисту (не потрібно „ловити” свого керівника).

3. Через 7-10 днів можна підійти на кафедру й поцікавитись у методиста чи вже перевірено Вашу роботу. Якщо так, то необхідно ознайомитись з зауваженнями (вони майже 100-відсотково будуть, навіть у кращих роботах), якомога швидше виправити помилки й подати роботу знову на кафедру.

Гарним тоном є подання старого варіанту роботи разом з виправленим – щоб можна було оцінити зміни.

4. Прийти на захист вчасно і з заліковою книжкою. Вашу виправлену роботу на захист принесе керівник. Корисним буде взяти чорновий/запасний варіант своєї роботи, щоб мати її перед очима.

Гарне враження справляють студенти, які приходять на захист у діловому костюмі. Не менш гарне враження справляють студенти, які знають на пам'ять ключові елементи курсової — мету роботи, завдання, які в ній вирішувались, найбільш важливі висновки, основні джерела літератури, якими вони користувались.

Перед захистом варто потренуватись – обдумати, що б ви могли розказати про свою роботу у режимі співбесіди. Спробувати відповісти на питання: про що моя робота, яка її мета? Які теорії/моделі Ви дослідили? Які дані/статистику зібрали? Які розрахунки зробили власноруч? Як виконали розрахункове завдання? Які головні висновки Ви зробили?

ТИПОВІ ПРОБЛЕМИ ІЗ КУРСОВОЮ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

проблема	бачення ситуації з боку керівника та шляхи виправлення
Порушення всіх можливих термінів виконання або "керівник вперше бачить курсову на захисті".	Краще так, ніж зовсім не прийти. Якщо робота відповідатиме вимогам, керівник може її прийняти. Щоправда, отримати високу оцінку буде складно.
Численні порушення вимог до змісту та оформлення роботи.	Цього легко уникнути, якщо робити все за прикладами з методички.
Автор роботи зовсім її не знає: не пам'ятає назву, основні ідеї, погано орієнтується у тексті. Це може бути пов'язано із тим, що автору допомогли у написанні (розрахунках) і зробили це на достатньо високому рівні.	Робота „з допомогою” є легким випадком несамостійного виконання курсової. Для виправлення ситуації необхідно ретельно вивчити написане, розібратись у формулах, осмислити висновки. При належній підготовці можливість отримання високої оцінки не втрачається.
Робота містить ПЛАГІАТ — привласнення повністю або частково чужих ідей, текстів, розробок. Більш детально розібратись в тому, що саме вважається плагіатом можна за допомогою статті викладача КНЕУ імені Вадима Гетьмана: Николаев Е. Что такое плагиат, или О западных стандартах научной этики [Електронний ресурс] / Евгений Николаев // Освітній портал, 2006. — Режим доступу : http://www.osvita.org.ua/articles/68.html	ПЛАГІАТ є „тяжким" порушенням і при його наявності не може бути отримана позитивна оцінка. Робота відправляється на переопрацювання. Знову подати роботу до захисту можна буде після очищення її від плагіату. Відмова у захисті роботи, насправді, є досить ліберальною „стартовою” формою боротьби із плагіатом у студентських роботах. У перспективі заходи з недопущення плагіату будуть тільки посилюватись [авторське ставлення до проблеми плагіату — Є.В. Алімпієв].